

I N F O R M A C I J A
o zaključivanju Tehničkog sporazuma između Ministarstva odbrane Crne Gore i Saveznog ministarstva odbrane Republike Austrije u vezi Napredne obuke za specijalistu za spasavanje vitlom, 3-14. oktobra 2022. godine

U skladu sa Planom bilateralne odbrambene saradnje između Ministarstva odbrane Crne Gore i Saveznog ministarstva odbrane Republike Austrije za 2022. godinu, predviđeno je da se od 03. do 14. oktobra 2022. godine u Crnoj Gori realizuje Napredna obuka za specijalistu za spasavanje vitlom, koju će za potrebe Vojske Crne Gore realizovati pripadnici Oružanih snaga Austrije. U cilju realizacije ove aktivnosti usaglašen je tekst Tehničkog sporazuma između Ministarstva odbrane Crne Gore i Saveznog ministarstva odbrane Republike Austrije u vezi Napredne obuke za specijalistu za spasavanje vitlom, 3-14. oktobra 2022. godine.

Svrha Tehničkog sporazuma je definisanje obaveza i odgovornosti učesnika i osoblja, kao i osnovni principi i aranžmani za logističku podršku, neophodnu za uspešnu realizaciju obuke.

Tehnički sporazum definiše administrativne, pravne, finansijske, i druge aspekte angažovanja tima za obuku Oružanih snaga Austrije koji će realizovati predmetnu obuku.

Na osnovu iznijetog, Ministarstvo odbrane predlaže da Vlada Crne Gore doneše sledeće

Z A K L J U Č K E

1. Vlada je usvojila Informaciju o zaključivanju Tehničkog sporazuma između Ministarstva odbrane Crne Gore i Saveznog ministarstva odbrane Republike Austrije u vezi Napredne obuke za specijalistu za spasavanje vitlom, 3-14. oktobra 2022. godine.
2. Vlada je prihvatile Tehnički sporazum između Ministarstva odbrane Crne Gore i Saveznog ministarstva odbrane Republike Austrije u vezi Napredne obuke za specijalistu za spasavanje vitlom, 3-14. oktobra 2022. godine.
3. Ovlašćuje se potpukovnik Bojan Popadić, vršilac dužnosti komandanta Vazduhoplovstva Vojske Crne Gore, da potpiše Tehnički sporazum iz tačke 2 zaključaka.

TECHNICAL ARRANGEMENT
BETWEEN
THE MINISTRY OF DEFENSE OF MONTENEGRO
AND
THE FEDERAL MINISTER OF DEFENSE OF THE REPUBLIC OF AUSTRIA
CONCERNING
THE ADVANCED WINCH RESCUE SPECIALIST TRAINING

03 – 14 OCTOBER 2022

Blank page

The Ministry of Defense of Montenegro and the Federal Ministry of Defense of Republic of Austria hereinafter referred to as the “the Participants”,

UNDERSTANDING that this Technical Arrangement (TA) is not intended to conflict with the national law of the Participants or with international law applicable to the Participants. In case such a conflict arises, applicable national and/or international law will prevail.

UNDERSTANDING that this TA constitutes neither a treaty under the Vienna Convention on the Law of Treaties of 1969 nor a contract under national civil law.

CONSIDERING the provision of the Agreement between the Parties to the North Atlantic Treaty regarding the Status of their Forces, further referred to as NATO SOFA, signed in London on 19 June 1951, and the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces, further referred to as PfP SOFA, with two additional protocols signed in Brussels on 19 June 1995 (1 – Additional Protocol to the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces, 2 – Further Additional Protocol to the Agreement among the States Parties to the North Atlantic Treaty and the other States participating in the Partnership for Peace regarding the Status of their Forces).

NOTING the desirability for uniform procedures applicable to the members of the Armed Forces participating in the preparation and execution of the training event,

DESIRING to agree on the details of the training event, logistic support, financial and other responsibilities and requirements of the Participants,

COMMITTED to strengthening the bonds of friendship and mutual understanding between the participating nations, have agreed on the following provisions:

SECTION 1

TERMS AND ABBREVIATIONS

1. For the purposes of this TA the following terms will apply:

- 1.1. Training event: The training event entitled “Advanced Winch Rescue Specialist (aWRS) Training” taking place in Montenegro from 03 OCTOBER to 14 OCTOBER 2022.
- 1.2. Personnel: Members of the Armed Forces participating in the preparation and execution of the training event.
- 1.3. Host Nation: Montenegro as represented in the legal authority of the Ministry of Defense.
- 1.4. Sending Nation: Austria as represented in the legal authority of the Federal Ministry of Defense.
- 1.5. Training event area: The area where the training event will take place.

2. For the purposes of this TA following abbreviations will apply:

- 2.1. APOD: Aerial Port Of Debarkation
- 2.2. aWRS: Advanced Winch Rescue Specialist
- 2.3. aWRS-Trg: Advanced Winch Rescue Specialist Training
- 2.4. bWRS: Basic Winch Rescue Specialist
- 2.5. bWRS-Trg: Basic Winch Rescue Specialist Training
- 2.6. CIS: Communication and Information Systems
- 2.7. HHOp: Helicopter Hoist Operation
- 2.8. HN: Host Nation
- 2.9. HNS: Host Nation Support
- 2.10. IAW: in accordance with
- 2.11. ICCW: in close coordination with
- 2.12. MoD: Ministry of Defense
- 2.13. POD: Point of Departure
- 2.14. POE: Point of Entry
- 2.15. POL: Petrol, Oil, Lubricants
- 2.16. SAR: Search and Rescue
- 2.17. SN: Sending Nation
- 2.18. SNR: Senior National Representative
- 2.19. SOR: Statement Of Requirement
- 2.20. SPOD: Sea Port Of Debarkation
- 2.21. TA: Technical Arrangement
- 2.22. TE: Training Event
- 2.23. TEA: Training Event Area
- 2.24. UXO: Unexploded Ordnance

SECTION 2

OBJECTIVES

- 1. This TA establishes administrative procedures agreed between the Participants concerning the conduct of the TE. The objectives of this TA are to determine the responsibilities of the Participants and the Personnel as well as the basic principles and real life support arrangements that guide the execution of the TE.
- 2. The Participants will make their best efforts to satisfy the provisions of this TA in order to make the TE a success.
- 3. All the provisions of this TA will be applied exclusively with respect to the preparation and execution of the TE.

SECTION 3

GENERAL PROVISIONS

1. All details regarding the implementation of this TA and the execution of the TE are set by the Participants themselves.
2. The use of HN facilities and training activities will be done IAW the ascertained safety rules and regulations in compliance with the HN regulations in the respective Armed Forces.
3. During the TE English will be the official working language. The HN will provide one English-Montenegrin language interpreter during the teaching phases of the TE in order to ensure complete knowledge transfer, thus guaranteeing the necessary training safety standards.
4. The communications in preparation of the TE will be performed through respective military diplomatic channels and during the TE itself between SNRs.

SECTION 4

RESPONSIBILITIES OF THE HOST NATION

The HN will:

- be responsible for organizing and conducting the TE as well as for providing a course commander responsible for the national administration of the TE.
- be responsible for issuing respective certificates to the personnel who successfully accomplished the aWRS-Trg IAW a written statement of achievement by the respective SN SNR.
- provide the personnel (max 7 winch rescue specialists, 1 nurse and 1 doctor) for the TE IAW the respective number of SN's instructors and available HN logistic and training support.
- ensure the presence of the pilot in command and one representative of the training branch during the admission test for those soldiers who failed the bWRS-course.
- ensure the timely procurement of sling loading equipment as agreed upon during the expert talks held in May 22 no later than calendar week 38.
- ensure the availability of equipment and heavy weaponry intended to be transported by sling-load at the airbase in calendar week 39 in order to enable pre-course testing of TTPs in parallel with the planned FCC CC23.
- provide an English translation of the air force "helicopter night ops SOP" including white light and infrared procedures no later than calendar week 37 in order to ensure proper preparation of the course.

- provide an English translation of the air force “helicopter transport SOP” including sling load and cargo net procedures no later than calendar week 37 in order to ensure proper preparation of the course.
- provide at least two mission ready helicopters with winches as well as the necessary flight hours as agreed upon during the expert talks to ensure the purpose of the TE.
- provide at least 2 SAR helicopter crews certified for HHOp operations, night rescue procedures and sling load procedures for the purpose of the TE.
- provide at least one crane for the purpose of the TE.
- confirm and secure TEAs in order to fulfill all TE necessities, ICCW SN's SNR.
- ensure adequate HNS during the TE (deployment, execution period, and redeployment).
- provide the required logistic support and services as mutually determined in Annex A to this TA and other relevant documents and make, if required, the necessary arrangements with sources of support.
- facilitate the use of airports, roads, railroads, areas and infrastructure and take all measures, which ensure entry, reception, temporary stay, deployment, redeployment, and sustainment of the Forces.
- provide internal transportation for the personnel (until the arrival at TEA). The external transportation is the responsibility of the SN (until the arrival at TEA and after the departure from TEA following the end of TE).
- maintain the appropriate administrative and financial records and control procedures for reimbursement to the HN's MoD for the HNS provided on a reimbursable basis.
- provide written information in English about environmental, health and safety regulations and procedures of the HN that impact the TE due in advance to the arrival of the Personnel in the HN's territory.
- be responsible for armed security and have primary responsibility for force protection IAW the provisions of the NATO SOFA, as stated in the PfP SOFA and other applicable international agreements concluded with the HN.
- secure, in case of an incident or accident concerning the personnel, the incident or accident site.
- inform all personnel upon arrival at the TEA about the basic principles of conducting the TE, the status of forces and the applicable legislation in the HN.
- establish information security procedures that personnel of the SN will follow and ensure protection measures against computer viruses that might affect the computers used during the TE.

- the required equipment for the aWRS-Trg course will be organized and payed by the Military Attaché of Montenegro in Austria.

SECTION 5

RESPONSIBILITIES OF THE SN

The SN will:

- support the conduct of the TE in accordance with this TA and other relevant documents.
- participate with personnel responsible for advice, assistance and training during the TE.
- provide a final statement for each participant about his/her ability to conduct the tasks related to the aWRS-Trg curriculum.
- deploy to the POE in Montenegro on their own no later than 3 OCTOBER 2022 and redeploy from the POD in Montenegro on their own no later than 14 OCTOBER 2022.
- provide mountain-, mountain rescue-, personal flight-safety and HHOp-equipment for their own personnel employed.
- take purchased equipment from the Military Attaché of Montenegro in Austria, transport it to Montenegro and submit it to the HN representative.
- use items on loan and facilities provided by the HN with care and return them in the same condition in which they were received, with the exception of normal wear and tear.
- coordinate all movements of hazardous materials and explosives with the HNS commander and clearly define and submit the list of hazardous materials and explosives in case of its transport.
- submit all subsequent changes in the requirements and status reports of the SN to the HN and TE commander during the TE.
- respect the HN's environmental, health and safety regulations and procedure provided by the HN concerning the storage, movement or disposal of hazardous and/or dangerous materials.

SECTION 6

SAFETY AND SECURITY

1. During the entire period of the TE, the HN will have the whole responsibility on setting security matters and force protection policy, aiming at diminishing the vulnerability of the personnel, facilities, equipment and operations in case of a threat of any kind and in all situations.

1. A risk management cell and a mountain rescue team will be set up by mountain warfare specialists of the SN's Personnel. This cell will support the HN in real life mountain rescue operations. The HN will care for the medical aspects of role 1+ and HELIVAC.
2. The SN's personnel will respect the safety and security regulations of the HN.
3. At the beginning of each respective event during the TE, the HN will provide the SN's personnel with appropriate safety and security briefings regarding the use of weapons and ammunition, according to HN law.
4. The SN'S personnel will use the facilities of the HN according to the legislation and regulations of the HN and the procedures associated with the TE.

SECTION 7

LEGAL ASPECTS

1. The SN's Personnel will respect the laws, regulations, procedures and customs of the HN during the TE and refrain from activities that are not IAW the nature of the TE.
2. All claims arising out of, or in connection with this TE will be resolved IAW Article VIII of the NATO SOFA, as applicable. Claims not covered by the NATO SOFA as referred to by the PfP SOFA respectively, will be dealt IAW applicable agreements, national and international law, rules and regulations.
3. The status of the SN and its personnel when present in the territory of the HN will be governed by the provisions of the NATO SOFA, as stated in the PfP SOFA and bilateral agreements, as applicable.
4. On the territory of the HN, the SN's personnel are under the disciplinary command of their national authorities and SNR.
5. The SN's personnel will respect the HN's regulations and standards concerning environmental protection, as detailed in Section 9 of this TA.
6. In case of an environmental accident or incident (contamination, fire or other damage caused to the environment), the participants will be informed immediately, so that the expert assessment of the damage done can be performed, and the reimbursement carried out in accordance with Article VIII of the NATO SOFA, as applicable.

SECTION 8

PROTECTION OF CLASSIFIED INFORMATION

1. All information exchanged or generated in connection with this TA will be used, transmitted, stored, handled and/or safeguarded IAW national and international law applicable to the participants.
2. Information will be transmitted only through agreed channels.
3. The participants will ensure that all information exchanged will be used only for the intended purposes within the objectives and the scopes of this TA.

SECTION 9

ENVIRONMENTAL PROTECTION

1. The SN's personnel will undertake appropriate measures to protect the natural environment in conformity with the HN laws and applicable international agreements.
2. The participants will not use materials and supplies that could cause radioactive, chemical pollution or any other permanent damage to the environment.

SECTION 10

BORDER CROSSING AND CUSTOMS PROCEDURES

1. The SN's personnel is allowed to cross the border of the HN on route to the TEA. The border procedures will be IAW the HN's respective legislation in connection with the provisions of the NATO SOFA, as stated in the PfP SOFA.
2. The SN will provide the necessary notifications for the "aWRS-Trg" in advance to the HN as early as possible, but no later than 09 SEPTEMBER 2022. The notifications will be in English and contain the following details:
  - a. POE, mode of transports, NATO TRAVEL ORDER, NATO 302 Form, Shipper Declaration for Dangerous Goods (place, date and time of entry / exit on / from HN territory);
  - b. Personal data of the Personnel (details for each person: rank, name, passport number, date of birth, place of birth, citizenship and blood type);
  - c. Special equipment (communications, computers, alpine equipment);
  - d. Estimated support requests from the HN (such as convoy security requests).
3. The HN needs confirmation, with 7 days in advance, on the POE/POD of Personnel of the SN. Any change of the POD will be notified to the HN 5 days in advance of the departure.
4. The SN's Personnel is requested to present an identification card (personal ID or passport) when arriving in and leaving from the HN's territory.

SECTION 11

PUBLIC RELATIONS

1. All public relations aspects concerning primarily the TE will be the responsibility of the HN.
2. Media rules will be provided to all representatives regarding requests for interviews and access to photo opportunities in special designated areas.
3. The participants designated public relations representative will have release authority for press releases. The designated public relations representative will coordinate and approve any photos and articles to be published.

SECTION 12

DISPUTES

Any dispute regarding the interpretation or implementation of this TA will be settled through consultations between the participants.

SECTION 13

AMENDMENTS AND SUPPLEMENTS

Amendments to this TA will be agreed upon by the participants in writing and will come into effect with the last signature thereto.

SECTION 14

FINAL PROVISIONS

1. This TA and the Annex, which is an integral part of the TA, will come into effect on the date of the last signature thereto.
2. This TA will remain in effect until the SN's personnel and equipment have been redeployed from the HN's territory and all matters pertaining to the implementation thereof have been settled.
3. This TA will be signed in two identical copies in the English language.

For the Ministry of Defense of Montenegro

(Date, Name/Rank)

For the Federal Ministry of Defense of the Republic of Austria

---

(Date, Name/Rank)

ANNEX A

Host Nation Support

1. General

IAW NATO's Bi-SC Collective Training and Exercise Directive 75-3, the HN will provide support to the greatest extent possible on the basis of national legislation, national priorities and the actual capabilities and available resources of the HN. The HN will retain control over its own HNS resources, unless control of such resources is released. The HNS may be rendered on a reimbursable basis, to include replacement in kind and/or equal value exchange and may include provision at no cost. The HNS starts from the moment the first SN's personnel enters the territory of the HN and ends the moment the last SN's personnel leaves the territory of the HN.

2. HNS Free of Charge

The HN will provide the following support free of charge on availability basis (further detailed in subsequent SORs) during the phases of build-up and setting of the forces, the TE play and redeployment:

- a) All suitable identified military facilities and areas offered for conducting the TE. All facilities and areas will be handed over to the personnel in safe and clear condition. These facilities will be returned to the HN in the same condition as they have been handed over or, in case of improvements, in improved condition. The facilities will include, but are not limited to, appropriate quantity of furnishing as defined in the SOR and adequate electrical services for the purposes of conducting the TE;
- b) Accommodation in barracks, single rooms as provided during the bWRS-course;
- c) External and infrastructural security associated with facilities used for the purpose of the TE;
- d) Support provided by the HN's military personnel and military owned equipment (expect incremental costs);
- e) Military telephone line;
- f) Selected CIS resources, including but not limited to, the required bandwidth and frequencies range as necessary for the TE;
- g) Fire protection for facilities and Participants of the TE;
- h) Emergency medical services and Role 1 medical services, including evacuation from Role 1 to higher levels of the HN's medical support by military means;
- i) Contracting support by the HN's military personnel (subject to payment for material purchased);
- j) Access to, and use of training ranges;
- k) Waste removal;
- l) Recovery and/or disposal of UXO;

- m) Customs clearances;
- n) Access to military APODs and SPODs free of harbor / airport fees not directly associated with services requested, provided and received.

3. Reimbursable HNS

Upon request, without prejudice to the services provided free of charge, the HN will provide POL on request from the SN on a reimbursable basis (chargeable at the same rates chargeable to the HN's Personnel).

4. Medical Support

- 4.1.** The HN will provide emergency medical services of Role 1. However, other routine medical treatment Role 2 and above (including surgery and dental treatment) will be provided on reimbursement basis. Any other services and in particular any emergency evacuation by civil medical assets and medical care extended to the SN's personnel at local civilian facilities will be paid by the SN.
- 4.2.** The HN will provide appropriate medical units and facilities, transportation means for medical aims ready for use throughout the TE at all sites of the TE.
- 4.3.** In case of an accident or incident resulting in the death of a member of personnel of the SN, the HN will coordinate with the SN prior to performing an autopsy or processing the remains. A SN's representative will be entitled to be present during the autopsy and to have a copy of the final autopsy report. All related expenses will be the responsibility of the SN.
- 4.4.** After the completion of the autopsy the remains will be released immediately for transfer to the SN. In such a case the HN will appoint the appropriate means of transportation.
- 4.5.** In case of emergency during the TE, the HN's helicopter/boat/vehicle may be used to transport injured personnel within means and capabilities to the nearest/appropriate HN's medical facilities.

5. Weapons and Ammunition:

Blank and live ammunition will be provided by the participants based on the TE-plan as follows:

- a) The SN will provide all kind of blank and live ammunition for the SN's personnel.
- b) The SN's personnel will not carry live ammunition together with blank ammunition except for para 5. c of this Annex.
- c) The remote character of the TEA fosters concern about the safety of the personnel in reference to wild animal threats ranging from bears to wolves. On recommendation

of the force protection officer live ammo may be distributed to elements tasked to deploy outside for a longer period or endangered of becoming isolated from the main training audience.

6. Communication assets:

IAW national laws, HN will provide communication assets to the SN accordingly to the respective SOR.

(Date, Name/Rank)

ANNEX B

Sending Nation Support

1. Equipment:

- Sling Load Equipment (for single helicopter)

Cargo Line:

APEX – Fitting 1x

Shock Absorber 1x

Long Line 5m, 10m, 15m 1x

Swivel 1x

Buoy/Cargo hook 1x

Cargo:

Shackle Form A 6x

Shackle Form Omega 2x

Round Sling 3m 4x

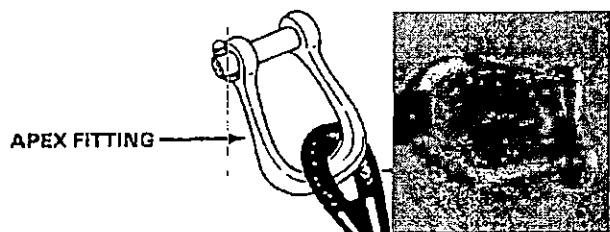
Round Sling 8m 2x

Chain Suspension 2 Lines 3m 2x

Cargo Net 4T 6x6m 3x

Cargo Net Reserve 1x

This Part is mandatory and should fit to the Cargo hook!

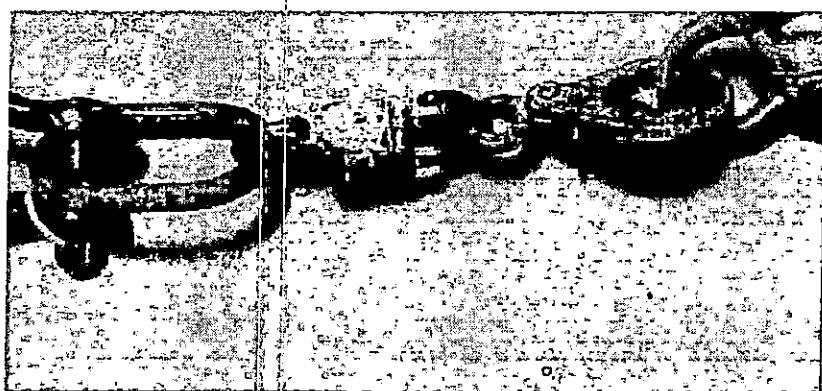
Shock Absorber

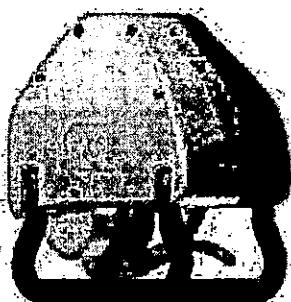
Long Line
5m, 10m, 15m or Different length

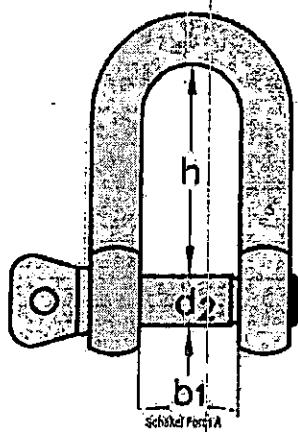
Swivel

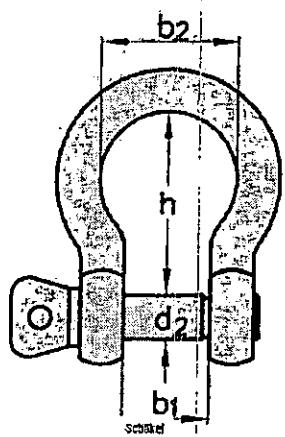
Buoy/Cargo

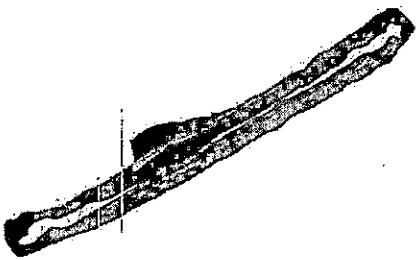

Shackle Form A

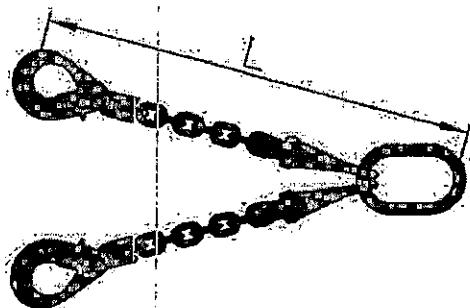

Shackle Form Omega

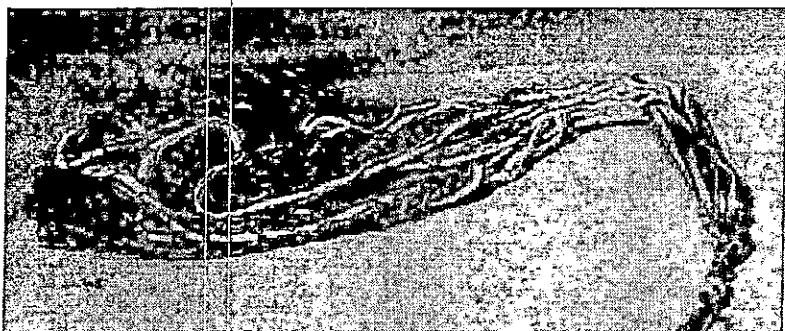

Chain Suspension
2 Lines 3m

Cargo Net
4T 6x6m

TEHNIČKI SPORAZUM

IZMEĐU

MINISTARSTVA ODBRANE CRNE GORE

|

SAVEZNOG MINISTARSTVA ODBRANE REPUBLIKE AUSTRIJE

U VEZI

NAPREDNE OBUKE ZA SPECIJALISTU ZA SPASAVANJE VITLOM

03. – 14. OKTOBAR 2022.godine

Prazna stranica

Ministarstvo odbrane Crne Gore i Savezno ministarstvo odbrane Republike Austrije, u daljem tekstu označeni kao „Učesnici“,

RAZUMIJIU da ovaj Tehnički sporazum (TS) nema za cilj da bude u suprotnosti sa nacionalnim pravom Učesnika ili međunarodnim pravom koji se primjenjuje na Učesnike. U slučaju da dođe do takvog sukoba, primjenjivo nacionalno i/ili međunarodno pravo će preovladati.

RAZUMIJIU da ovaj TS ne predstavlja ni ugovor prema Bečkoj konvenciji o pravu ugovora iz 1969. godine niti ugovor prema nacionalnom građanskom pravu.

UZIMAJUĆI U OBZIR odredbe Sporazuma između strana u Sjevernoatlantskom ugovoru o statusu njihovih snaga, koji se dalje naziva NATO SOFA, potписанog u Londonu 19. juna 1951. godine, i Sporazuma između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir u vezi sa statusom njihovih snaga, dalje nazvane PfP SOFA, sa dva dodatna protokola potpisana u Briselu 19. juna 1995. (1 – Dodatni protokol uz Sporazum između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir u vezi sa statusom njihovih snaga, 2 – Dalji dodatni protokol uz Sporazum između država članica Sjevernoatlantskog ugovora i drugih država koje učestvuju u Partnerstvu za mir u vezi sa statusom njihovih snaga).

IMAJUĆI U VIDU poželjnost jedinstvenih procedura koje se primjenjuju na pripadnike Oružanih snaga koji učestvuju u pripremi i izvođenju obuke,

U ŽELJI da se dogovore o detaljima treninga, logističkoj podršci, finansijskim i drugim odgovornostima i zahtjevima učesnika,

PREDANI jačanju veza prijateljstva i međusobnog razumijevanja između nacija učesnica, dogovorile su se o sledećim odredbama:

ČLAN 1

IZRAZI I SKRAĆENICE

1. Za potrebe ovog Tehničkog sporazuma primjenjivaće se sledeći izrazi:

1.1. Događaj obuke: Događaj obuke pod nazivom „Napredni kurs za specijaliste za spašavanje vitlom (aWRS) obuka“ koja se održava u Crnoj Gori od 3. OKTOBRA do 14. OKTOBRA 2022.

1.2. Osoblje: Pripadnici Oružanih snaga koji učestvuju u pripremi i izvođenju događaja obuke.

1.3. Država domaćin: Crna Gora koju zastupa Ministarstvo odbrane kao pravni organ.

1.4. Država pošiljalac: Austrija koju zastupa Savezno Ministarstvo odbrane kao pravni organ.

1.5. Područje treninga: Područje u kojem će se održati obuka.

2. Za potrebe ovog TS primenjivaće se sledeće skraćenice:

- 2.1. APOD: Vazdušna luka za iskrcavanje
- 2.2. aWRS-: Napredni specijalista za spašavanje vitlom
- 2.3. aWRS-Trg: Napredna obuka specijaliste za spašavanje vitlom
- 2.4. bWRS-: Osnovni specijalista za spašavanje vitlom
- 2.5. bWRS-Trg: Osnovna obuka specijalista za spašavanje vitlom
- 2.6. CIS: Komunikacioni i informacioni sistemi
- 2.7. HHOp: Operacija helikopterske dizalice
- 2.8. HN: Država domaćin
- 2.9. HNS: Podrška Zemlje domaćina
- 2.10. IAW: u skladu sa
- 2.11. ICCW: u bliskoj koordinaciji sa
- 2.12. MoD: Ministarstvo odbrane
- 2.13. POD: Polazna tačka
- 2.14. POE: Ulagana tačka
- 2.15. POL: Benzin, ulje, maziva
- 2.16. SAR: Pograda i spasavanje
- 2.17. SN: Država pošiljalac
- 2.18. SNR: Viši nacionalni predstavnik
- 2.19. SOR: Izjava o zahtjevima
- 2.20. SPOD: Morska luka iskrcavanja
- 2.21. TA: Tehnički sporazum (TS)
- 2.22. TE: Obuka
- 2.23. TEA: Područje obuke
- 2.24. UXO: Neeksplodirana ubojna sredstva (NUS)

ČLAN 2

CILJEVI

- 1. Ovaj TS uspostavlja administrativne procedure dogovorene između Učesnika u vezi sa sprovodenjem TS. Ciljevi ovog TS su da se utvrde odgovornosti učesnika i osoblja, kao i osnovni principi i aranžmani za podršku u stvarnom životu koji vode izvršenje TS.
- 2. Učesnici će dati sve od sebe da ispune odredbe ovog TS kako bi obuka bila uspješna.
- 3. Sve odredbe ovog TS će se primjenjivati isključivo u pogledu pripreme i izvršenja obuke.

ČLAN 3

OPŠTE ODREDBE

- 1. Sve detalje u vezi sa sprovodenjem ovog TS i izvršenjem obuke određuju sami Učesnici.
- 2. Korišćenje objekata Države domaćina i aktivnosti obuke vršiće se u skladu sa utvrđenim sigurnosnim pravilima i propisima u skladu sa propisima Države domaćina u odgovarajućim Oružanim snagama.

3. Tokom obuke engleski će biti službeni radni jezik. Država domaćin će obezbijediti jednog prevodioca za engleski i crnogorski jezik tokom nastavnih faza obuke kako bi se osigurao potpuni prenos znanja, čime se garantuju neophodni standardi sigurnosti obuke.

4. Komunikacija u pripremi obuke će se obavljati preko odgovarajućih vojno diplomatskih kanala i tokom same obuke između Viših nacionalnih predstavnika.

ČLAN 4

ODGOVORNOSTI DRŽAVE DOMAĆINA

Država domaćin (DD) će:

- biti odgovorna za organizovanje i sprovođenje TS (Tehničkog sporazuma) kao i za obezbjeđivanje komandira kursa odgovornog za nacionalnu administraciju TS.
- biti odgovorna za izdavanje odgovarajućih sertifikata osoblju koje je uspješno završilo naprednu obuku za specijalistu za spasavanje vitlom (aWRS-Trg) u skladu sa pismenom izjavom o dostignućima odgovarajućeg zastupnika Države pošiljaoca (SN SNR).
- obezbijediti osoblje (maksimalno 7 specijalista za spasavanje vitlom, 1 medicinsku sestruru i 1 ljekara) za TS u skladu sa odgovarajućim brojem instruktora Države pošiljaoca (ZP) i dostupnu logističku podršku i podršku za obuku Države domaćina (DD).
- obezbijediti prisustvo komandnog pilota i jednog predstavnika grupe za obuku tokom prijemnog ispita za one vojnike koji nisu položili osnovni kurs bWRS.
- obezbijediti blagovremenu nabavku opreme za utovar na remenima po dogovoru na ekspertske razgovorima održanim 22. maja najkasnije do 38. kalendarske nedelje.
- obezbijediti dostupnost opreme i teškog naoružanja namijenjenog za transport tereta u vazdušnoj bazi u 39. kalendarskoj nedelji kako bi se omogućilo testiranje TTP-a prije kursa paralelno sa planiranim FCC CC23.
- obezbijediti prevod na engleski „Standardnih procedura za noćne operacije helikoptera“ vazduhoplovnih snaga, uključujući procedure za bijelo svjetlo i infracrveno najkasnije do 37. kalendarske nedelje kako bi se obezbijedila pravilna priprema kursa.
- obezbijediti prevod na engleski „Standardnih procedura za noćne operacije helikoptera“ vazduhoplovnih snaga, uključujući procedure utovara i mreže za teret i najkasnije do 37. kalendarske nedelje kako bi se obezbijedila pravilna priprema kursa.
- obezbijediti najmanje dva helikoptera spremna za misiju sa vitlima kao i potrebne sate leta kako je dogovoren tokom ekspertske razgovora kako bi se obezbijedila namjena obuke.
- obezbijediti najmanje 2 člana posade za SAR helikopter sertifikovana za operacije sa vitlom HHO, procedure noćnog spasavanja i procedure za opterećenje remenom u svrhu obuke.
- obezbijediti najmanje jednu dizalicu za potrebe obuke.
- potvrditi i obezbijediti područje za obuku da bi se ispunile sve potrebe za obuku, u koordinaciji za zastupnikom Države posiljaoca.

- obezbijediti adekvatnu podršku Države domaćina tokom obuke (raspoređivanje, period izvršenja i preraspoređivanje).
- obezbijediti potrebnu logističku podršku i usluge kao što je zajednički utvrđeno u Aneksu A ovog TS i drugim relevantnim dokumentima i napraviti, ako je potrebno, neophodne aranžmane sa izvorima podrške.
- olakšati korišćenje aerodroma, puteva, željezničkih pruga, područja i infrastrukture i preduzeti sve mјere kojima se obezbeđuje ulazak, prihvat, privremeni boravak, razmještanje, preraspoređivanje i održavanje snaga.
- obezbijediti unutrašnji prevoz osoblja (od dolaska u TEA). Spoljni transport je u nadležnosti Države posiljaoca (do dolaska u TEA i nakon odlaska iz TEA poslije završetka TE).
- održavati odgovarajuću administrativnu i finansijsku evidenciju i kontrolne procedure za nadoknadu Države domaćina za podršku koja se daje na nadoknadivoj osnovi.
- pružiti pisane informacije na engleskom jeziku o ekološkim, zdravstvenim i sigurnosnim propisima i procedurama Države domaćina koji utiču na obuku prije dolaska osoblja na teritoriju Države domaćina.
- biti odgovoran za oružanu sigurnost i imati primarnu odgovornost za zaštitu snaga prema odredbama NATO SOFA, kako je navedeno u PfP SOFA i drugim primjenjivim međunarodnim sporazumima zaključenim sa Državom domaćinom.
- obezbijediti, u slučaju incidenta ili nesreće u vezi sa osobljem, incidentom ili mjestom nezgode.
- informisati svoje osoblje po dolasku u područje obuke o osnovnim principima vođenja obuke, statusu snaga i važećem zakonodavstvu u Državi domaćinu.
- uspostaviti procedure bezbjednosti informacija koje će osoblje Države posiljaoca pratiti i obezbijediti mјere zaštite od računarskih virusa koji mogu uticati na računare koji se koriste tokom obuke.
- neophodnu opremu za realizaciju Naprednog kursa za specijaliste za spašavanje vitlom obezbjediće i izvršiće plaćanje izaslanik odbrane Crne Gore u Austriji.

ČLAN 5

ODGOVORNOSTI DRŽAVE POŠILJAOCA

Država pošiljalac će:

- podržavati vođenje obuke u skladu sa ovim TS i drugim relevantnim dokumentima.
- učestvovati sa odgovornim osobljem za savjete, pomoć i obuku tokom iste.
- dati završnu izjavu za svakog učesnika o njegovoj/njenoj sposobnosti da obavlja zadatke vezane za nastavni plan i program aWRS-napredne obuke za specijalistu za spasavanje vitlom.
- samostalno rasporediti snage do Tačke ulaska u Crnoj Gori najkasnije do 3. OKTOBRA 2022. godine i samostalno se ukloniti sa Polazne tačke u Crnoj Gori najkasnije do 14. OKTOBRA 2022. godine.

- obezbjediti planinsku, gorsku spasilačku, ličnu sigurnosnu i HHOp opremu (za operacije za helikopterskom dizalicom) za svoje zaposleno osoblje.
- preuzeti kupljenu opremu od izaslanika odbrane Crne Gore u Austriji, transportovati je u Crnu Goru i predati istu predstavniku zemlje domaćina.
- pažljivo koristiti posuđene predmete i objekte koje je Država domaćin obezbijedila i vratiti ih u istom stanju u kojem su primljeni, sa izuzetkom normalnog habanja.
- koordinirati sa komandirom Podrške Države domaćina sva kretanja opasnih materija i eksploziva i jasno definsati i dostaviti popis opasnih materija i eksploziva u slučaju njihovog transporta.
- dostaviti sve naknadne izmjene zahtjeva i izvještaja o stanju Države pošiljaoca komandiru Države domaćina i obuke tokom iste.
- poštovati propise Države domaćina za životnu sredinu, zdravlje i bezbjednost i procedure koje Država domaćin predviđa u vezi sa skladištenjem, premještanjem ili odlaganjem štetnih i/ili opasnih materijala.

ČLAN 6

SIGURNOST I BEZBJEDNOST

1. Tokom čitavog perioda obuke, Država domaćin će imati svu odgovornost za postavljanje bezbjednosnih pitanja i politike zaštite snaga, sa ciljem da se smanji ranjivost osoblja, objekata, opreme i operacija u slučaju opasnosti bilo koje vrste i u svim situacijama.
2. Specijalisti za planinsko ratovanje iz osoblja Države pošiljaoca će uspostaviti stanicu za upravljanje rizikom i tim za gorsko spasavanje. Ova stanica će podržati Državu domaćina u stvarnim operacijama gorskog spasavanja. Država domaćin će se pobrinuti za medicinske aspekte Role 1+ i HELIVAC-a.
3. Osoblje Države pošiljaoca će poštovati bezbjednosne i sigurnosne propise Države domaćina.
4. Na početku svakog događaja tokom obuke, Država domaćin će osoblju Države pošiljaoca pružiti odgovarajuće sigurnosne i bezbjednosne brifinge u vezi sa upotrebom oružja i municije, u skladu sa zakonom Države domaćina.
5. Osoblje Države pošiljaoca će koristiti objekte Države domaćina u skladu sa zakonodavstvom i propisima Države domaćina i procedurama povezanim sa obukom.

ČLAN 7

PRAVNI ASPEKTI

1. Osoblje Države pošiljaoca će poštovati zakone, propise, procedure i običaje Države domaćina tokom obuke i uzdržaće se od aktivnosti koje nisu u skladu sa prirodom obuke.
2. Svi zahtjevi koji proizilaze iz, ili u vezi sa ovim TS, biće riješeni u skladu sa članom VIII NATO SOFA, prema potrebi. Zahtjevi koji nisu obuhvaćeni NATO SOFA-om, kao što je

navedeno u PfP SOFA, biće obrađeni ugovorima koji se primjenjuju u skladu sa nacionalnim i međunarodnim pravom, pravilima i propisima.

3. Status Države pošiljaoca i njegovog osoblja kada su prisutni na teritoriji Države domaćina biće regulisan odredbama NATO SOFA, kao što je navedeno u PfP SOFA i bilateralnim sporazumima, prema potrebi.

4. Na teritoriji Države domaćina, osoblje Države pošiljaoca je pod disciplinskom komandom svojih nacionalnih vlasti i Višeg nacionalnog predstavnika.

5. Osoblje Države pošiljaoca će poštovati propise i standarde Države domaćina u vezi sa zaštitom životne sredine, kao što je detaljno navedeno u Članu 9 ovog TS.

6. U slučaju ekološke nezgode ili incidenta (zagađenje, požar ili druga šteta prouzrokovana životnoj sredini), učesnici će biti odmah obaviješteni, kako bi se izvršila stručna procjena pričinjene štete, a nadoknada u skladu sa čl. VIII NATO SOFA, prema potrebi.

ČLAN 8

ZAŠTITA POVJERLJIVIH INFORMACIJA

1. Sve informacije razmijenjene ili generisane u vezi sa ovim TS biće korišćene, prenijete, uskladištene, obrađene i/ili zaštićene u skladu sa nacionalnim i međunarodnim pravom koje se primjenjuje na učesnike.

2. Informacije će se prenositi samo putem dogovorenih kanala.

3. Učesnici će obezbijediti da se sve razmijenjene informacije koriste samo u predviđene svrhe u okviru ciljeva i djelokruga ovog tehničkog sporazuma

ČLAN 9

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

1. Osoblje Države pošiljaoca će preduzeti odgovarajuće mjere za zaštitu prirodne sredine u skladu sa zakonima Države domaćina i važećim međunarodnim sporazumima.

2. Učesnici neće koristiti materijale i zalihe koji mogu izazvati radioaktivno, hemijsko zagađenje ili bilo koju drugu trajnu štetu po životnu sredinu.

ČLAN 10

GRANIČNI PRELAZI I CARINSKI POSTUPCI

1. Osoblju Države posiljaoca je dozvoljeno da pređe granicu Države domaćina na putu do područja obuke. Granične procedure biće u skladu sa odgovarajućim zakonodavstvom Države domaćina u vezi sa odredbama NATO SOFA, kao što je navedeno u PfP SOFA.

2. Država pošiljalac će dostaviti neophodna obavještenja za naprednu obuku "aWRS-Trg" unaprijed Državi domaćinu što je prije moguće, ali najkasnije do 09. SEPTEMBRA 2022. Obavještenja će biti na engleskom i sadržaće sljedeće detalje:

- a. Tačku ulaska, način prevoza, NATO PUTNI NALOG, NATO 302 obrazac, Špeditorsku Deklaraciju za opasnu robu (mjesto, datum i vrijeme ulaska/izlaska na/sa teritorije Države domaćina);
  - b. Lični podaci osoblja (detalji za svakog: čin, ime, broj pasoša, datum rođenja, mjesto rođenja, državljanstvo i krvna grupa);
  - c. Specijalna oprema (komunikacija, računari, alpinistička oprema);
  - d. Procijenjeni zahtjevi za podršku od Države domaćina (kao što su zahtjevi za bezbjednost konvoja).
3. Država domaćin treba potvrdu, 7 dana unaprijed, o Tački ulaska i Tački odlaska osoblja Države pošiljaoca. O svakoj promjeni Tačke odlaska će Država domaćin biti obaviještena 5 dana prije polaska.
4. Od osoblja Države pošiljaoca se traži da pokaže identifikacionu kartu (ličnu kartu ili pasoš) prilikom dolaska i odlaska sa teritorije Države domaćina.

ČLAN 11

ODNOSI SA JAVNOŠĆU

1. Svi aspekti odnosa s javnošću koji se odnose prvenstveno na obuku biće u nadležnosti Države domaćina.
2. Medijska pravila će biti dostavljena svim predstavnicima u vezi sa zahtjevima za intervjuje i pristup mogućnostima fotografisanja u posebno određenim prostorima.
3. Predstavnici za odnose s javnošću imenovani za učesnike će imati ovlašćenje za objavljivanje saopštenja za javnost. Imenovani predstavnik za odnose s javnošću će koordinirati i odobriti sve fotografije i članke za objavljivanje.

ČLAN 12

SPOROVI

Svaki spor u vezi sa tumačenjem ili primjenom ovog tehničkog sporazuma biće rješavan kroz konsultacije između učesnika.

ČLAN 13

IZMJENE I DODACI

O izmjenama i dopunama ove tehničkog sporazuma učesnici će se pismeno usaglasiti i stupiće na snagu posljednjim potpisom.

ČLAN 14
ZAVRŠNE ODREDBE

1. Ovaj TS i Aneks, koji je sastavni dio TS, stupaju na snagu danom posljednjeg potpisivanja istog.
2. Ovaj TS će ostati na snazi sve dok se osoblje i oprema Države posiljaoca ne uklone sa teritorije Države domaćina i dok se ne riješe sva pitanja u vezi sa njegovom implementacijom.
3. Ovaj TS će biti potpisani u dva identična primjera na engleskom jeziku.

Za Ministarstvo odbrane Crne Gore

(datum, ime i prezime/čin)

Za Savezno Ministarstvo odbrane Republike Austrije

(datum, ime i prezime/čin)

PRILOG A

Podrška Države domaćina

1. Opšte

U skladu sa NATO-vom Bi-SC Direktivom o kolektivnoj obuci i vježbi 75-3, Država domaćin će pružiti podršku u najvećoj mogućoj mjeri na osnovu nacionalnog zakonodavstva, nacionalnih prioriteta i stvarnih sposobnosti i raspoloživih resursa Države domaćina. Država domaćin će zadržati kontrolu nad sopstvenim resursima HNS (podrške Države domaćina), osim ako se kontrola nad tim resursima ne osloboди. HNS se može dati na nadoknadivoj osnovi, da uključuje zamjenu u naturi i/ili razmjenu jednake vrijednosti i može uključivati proviziju bez troškova. HNS počinje od trenutka kada prvo osoblje Države pošiljaoca uđe na teritoriju Države domaćina i završava onog trenutka kada posljednje osoblje Države pošiljaoca napusti teritoriju Države domaćina.

2. Besplatna podrška Države domaćina

Država domaćin će obezbijediti sledeću podršku besplatno na osnovu dostupnosti (dalje detaljno predstavljenim u izjavama o zahtjevu SOR) tokom faze izgradnje i postavljanja snaga, obuke i preraspoređivanja:

- a) Sve odgovarajuće identifikovane vojne objekte i područja koja se nude za izvođenje obuke. Svi objekti i prostori biće predati osoblju u bezbjednom i čistom stanju. Ovi objekti će biti vraćeni Zemlji domaćinu u istom stanju u kojem su predati ili, u slučaju poboljšanja, u poboljšanom stanju. Objekti će uključivati, ali nisu ograničeni na, odgovarajuću količinu namještaja kako je definisano u SOR-u i adekvatne električne usluge za potrebe sprovođenja obuke;
- b) Smještaj u kasarni, jednokrevetnim sobama predviđenim tokom osnovnog kursa;
- c) Spoljnju i infrastrukturnu sigurnost povezana sa objektima koji se koriste u svrhu obuke;
- d) Podršku koju pruža vojno osoblje Države domaćina i opremu u vlasništvu vojske (очекujte dodatne troškove);
- e) Vojnu telefonsku liniju;
- f) Odabrane CIS resurse uključujući, ali ne ograničavajući se na, potrebnu propusnost i opseg frekvencija prema potrebi za obuku;
- g) Zaštitu od požara objekata i učesnika obuke;
- h) Hitne medicinske usluge i medicinske usluge prema Role 1, uključujući evakuaciju sa Role 1 na više nivoje medicinske podrške Zemlje domaćina vojnim sredstvima;
- i) Ugovorenu podršku vojnog osoblja Zemlje domaćina (podložno plaćanju kupljenog materijala);
- j) pristup poligonima za obuku i njihovo korišćenje;
- k) uklanjanje otpada;

- I) Povraćaj i/ili uništavanje NUS-a;
- m) Carinjenje;
- n) Pristup vojnim vazdušnim i morskim lukama za iskrcavanje i bez lučkih/aerodromskih taksi koje nisu direktno povezane sa traženim, pruženim i primljenim uslugama.

3. Nadoknadiva podrška Države domaćina

Na zahtjev, ne dovodeći u pitanje usluge koje se pružaju besplatno, Država domaćin će obezbijediti benzin, naftu, lubrikante na zahtjev Države pošiljaoca na nadoknadivoj osnovi (naplaćuje se po istim stopama koje se naplaćuju osoblju Države domaćina).

4. Medicinska podrška

- 4.1. Država domaćin će pružati hitne medicinske usluge prema ROLE 1. Međutim, ostali rutinski medicinski tretmani Role 2 i iznad (uključujući hirurgiju i stomatološki tretman) biće obezbijeđeni na osnovu naknade. Sve druge usluge, a posebno svaku hitnu evakuaciju civilnih medicinskih sredstava i medicinsku njegu pruženu osoblju Države pošiljaoca u lokalnim civilnim objektima, platiće Država pošiljalac.
- 4.2. Država domaćin će obezbijediti odgovarajuće medicinske jedinice i objekte, transportna sredstva za medicinske svrhe spremne za upotrebu na cijeloj obuci na svim lokacijama obuke.
- 4.3. U slučaju nesreće ili incidenta koji je rezultirao smrću člana osoblja Države pošiljaoca, Država domaćin će koordinirati sa Državom pošiljaocem prije obavljanja obdukcije ili obrade posmrtnih ostataka. Predstavnik Države pošiljaoca imaće pravo da prisustvuje obdukciji i da ima kopiju konačnog izvještaja o obdukciji. Svi povezani troškovi biće odgovornost Države pošiljaoca.
- 4.4. Po završetku obdukcije posmrtni ostaci će odmah biti pušteni na prenošenje u Državu pošiljaoca. U tom slučaju Država domaćin će odrediti odgovarajuće prevozno sredstvo.
- 4.5. U slučaju nužde tokom obuke, helikopter/čamac/vozilo Države domaćina može se koristiti za transport povređenog osoblja u okviru sredstava i mogućnosti do najbližih/odgovarajućih zdravstvenih ustanova Države domaćina.

5. Oružje i municija:

Učesnici će obezbijediti praznu i bojevu municiju na osnovu plana obuke i to:

- a) Država pošiljalac će obezbijediti sve vrste prazne i bojeve municije za osoblje Države pošiljaoca.
- b) Osoblje Države pošiljaoca neće nositi bojevu municiju zajedno sa praznom municijom osim u stavu 5. c ovog Aneksa.

- c) Daleki karakter područja obuke podstiče zabrinutost za bezbjednost osoblja u pogledu opasnosti od divljih životinja, od medveda do vukova. Na preporuku oficira za zaštitu snaga, bojeva munitija se može podijeliti elementima koji imaju zadatak da budu raspoređeni napolju na duži period ili koji su u opasnosti da буду izolovani od glavne publike za obuku..

6. Komunikaciona sredstva:

U skladu sa nacionalnim zakonima, Država domaćin će obezbijediti komunikaciona sredstva Državi pošiljaocu u skladu sa odgovarajućom Izjavom o zahtjevima (SOR).

(datum, ime i prezime/čin)

PRILOG B

Podrška Zemlja pošiljaoca

Oprema za teret na remenu

Za jedan helikopter

Teretna sajla

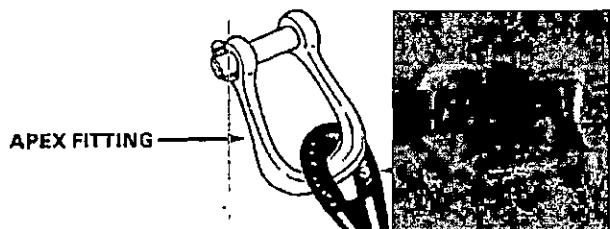
• APEX spojnica	1x
• Amortizer	1x
• Duga sajla 5m,10m,15m	1x
• Okretna spojka	1x
• Kuka za teret	1x

Teret

• Okov oblik A	6x
• Okov oblik Omega	2x
• Okrugli remen 3m	4x
• Okrugli remen 8m	2x
• Lančana suspenzija 2 trake 3m	2x
• Mreža za teret 4T 6x6m	3x
• Rezervna mreža za teret	1x

APEX – spojnice

Ovaj dio je obavezan i treba da odgovara teretnoj kuki!

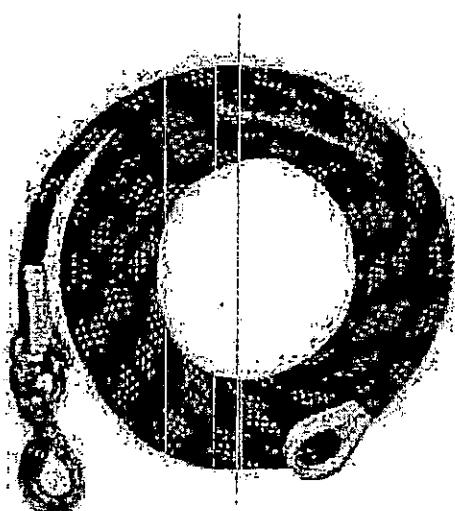

Amortizer

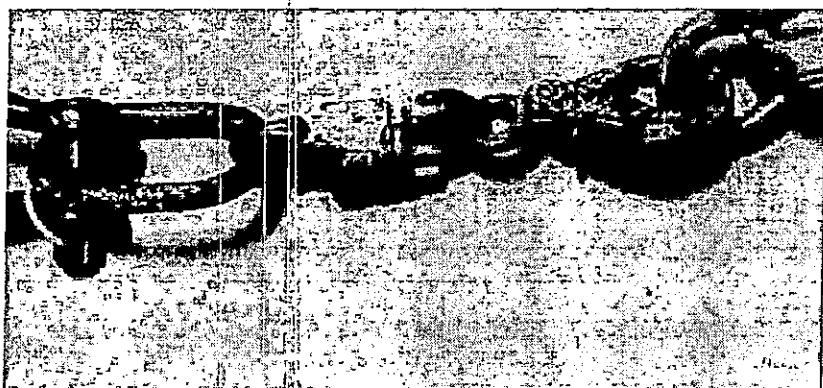

Duga sajla

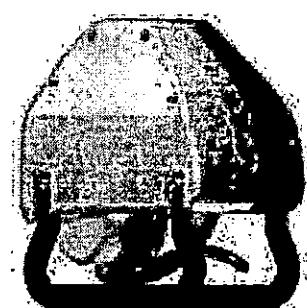
5m, 10m, 15m ili različite dužine

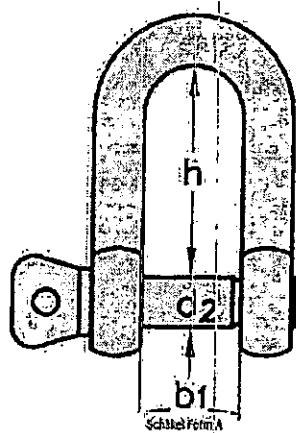
Okretna spojka

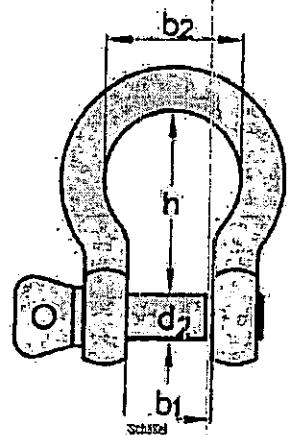
Bova / Teretna kuka

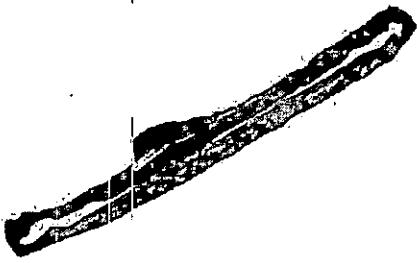

Okov oblik A

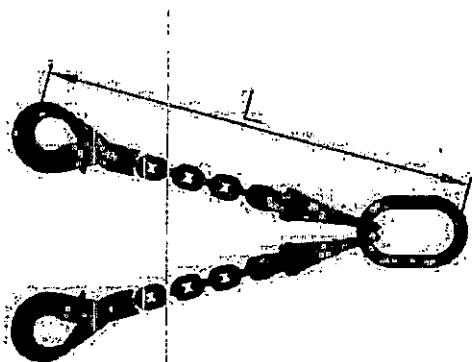

Okov oblik Omega

Lančana suspenzija
2 trake 3m

Mreža za teret
4T 6x6m

